

Henryk Rutkowski

Stopień / tytuł; zatrudnienie:

mgr, od 1996 r. em. pracownik Instytutu Historii im. Tadeusza Manteuffla PAN, obecnie współpracownik Instytutu. W Zespole Historii Kartografii od 1995 roku.

Zainteresowania naukowe:

historia kartografii polskiej i obcej dotyczącej Polski do XIX wieku; geografia historyczna ziem polskich; historia Polski od XII do XVIII wieku, w szczególności dzieje miast.

Życiorys naukowy, z uwzględnieniem osiągnięć związanych z historią kartografii:

w latach 1948–1952 studiował historię na Uniwersytecie Warszawskim. Jego mistrzem był prof. Stanisław Herbst. Jako student pracował w Ministerstwie Kultury i Sztuki w dziale zajmującym się ochroną zabytków. W Instytucie Historii PAN został zatrudniony w 1953 r. – w pierwszym roku jego istnienia. Od początku do przejścia na emeryturę w 1996 r. pracował w Zakładzie Atlasu Historycznego, gdzie od roku 1977 był zastępcą kierownika, a od 1992 r. kierownikiem.

W 1964 r. przedstawił projekt serii: *Atlas historyczny Polski, Mapy szczegółowe XVI wieku*. Projekt został zaakceptowany i podjęto jego realizację. Dotychczas wydano większość zaplanowanych tomów, które stopniowo rozszerzyły zakres tematów opracowanych na dodatkowych mapach i planach. Był współautorem tomów wydanych w latach 1973 i 1993 oraz redaktorem i współautorem tomów z lat 1998 i 2008; rozdziały o źródłach kartograficznych w każdym tomie są jego autorstwa. Wszystkie dotychczas opublikowane tomy wydano razem w wersji angielskiej (ed. M. Słoń, Frankfurt am Main 2014). W zakresie kartografii historycznej był autorem lub współautorem około 100 map, poza tym był redaktorem naukowym map w kilku publikacjach zbiorowych, takich jak: *History of Poland* (1968), *Zarys historii Polski* (1980), *Polska – losy państwa i narodu* (1993). Jest członkiem Komisji Geografii Historycznej od początku jej istnienia. Należy do Towarzystwa Naukowego Sandomierskiego. Od 1956 r. jest nieprzerwanie członkiem Zarządu Towarzystwa Miłośników Historii w Warszawie, które stanowi oddział Polskiego Towarzystwa Historycznego (w latach 1970–1990 był wiceprezesem), od 1971 r. jest w składzie Zarządu Głównego PTH (od kilku kadencji jako członek Prezydium). W związku z tą działalnością, w 1989 r. uczest-



niczył w obradach Okrągłego Stołu po stronie solidarnościowo-opozycyjnej, w grupie roboczej do spraw stowarzyszeń. W latach 1991–1995 był członkiem Rady Placówek Naukowych PAN.

Wybrane publikacje

1. *Mapy podstawowe i atlas historyczny*, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, t. 14, 1966 nr 4, s. 695–700.

2. *Geografia historyczna w pracach Stanisława Herbsta*, w: *Ziemia i ludzie dawnej Polski*, Wrocław 1976.

3. *Znaczenie wybranych map z XIX wieku dla badań dawnej Polski*, w: *Kartografia Królestwa Polskiego 1815–1915*, „Z Dziejów Kartografii”, t. 10, red. L. Szaniawska i J. Ostrowski, Warszawa 2000, s. 216–226.

4. *Okres Stanisława Augusta w badaniach Karola Buczka nad kartografią dawnej Rzeczypospolitej*, w: *Karol Buczek (1902–1983), człowiek i uczonek*, Kraków 2004, s. 57–103.

5. *Ziemia Liwska na mapach od XVI do XVIII wieku*, „Rocznik Liwski”, t. 1, 2005/2006, s. 109–118.

6. *Polska na wybranych mapach z pierwszej połowy XVI wieku*, w: *Dawna mapa źródłem wiedzy o świecie*, „Z Dziejów Kartografii”, t. 14, red. A. Alexandrowicz i R. Skrycki, Szczecin 2008, s. 221–234.

7. *Atlas historyczny Polski*, w: *Towarzystwo Naukowe Warszawskie. Sto lat działalności*, Warszawa 2009, s. 115–121.

8. *W serii Atlas historyczny Polski, Mapy szczegółowe XVI wieku*, współautor tomów:

- *Mazowsze w drugiej połowie XVI wieku*, red. W. Pałucki, Warszawa 1973.
- *Województwo sandomierskie w drugiej połowie XVI wieku*, red. W. Pałucki, Warszawa 1993.

W tejże serii redaktor i współautor tomów:

- *Województwo sieradzkie i województwo łęczyckie w drugiej połowie XVI wieku*, Warszawa 1998.
- *Województwo krakowskie w drugiej połowie XVI wieku*, Warszawa 2008.

9. *Historical Atlas of Poland in the 2nd Half of the 16th Century. Voivodeships of Cracow, Sandomierz, Lublin, Sieradz, Łęczyca, Rawa, Płock, and Mazovia*, ed. M. Słoń, Frankfurt am Main 2014, współautorstwo, mapy nr 1, 2, 3, 6, 14, 16, 20 oraz s. 37–45, 62–69, 124–137, 176–181, 285–302, 358–377, 623–635, 643–656, 661, 841–844, 848–857, 901–905.

Kontakt: h.rutkowski@ihpan.edu.pl